

رغبت به ازدواج در دانشجویان براساس امید به زندگی و باورهای معنوی

چکیده

این پژوهش با هدف پیش‌بینی میزان رغبت به ازدواج در دانشجویان بر اساس امید به زندگی، باورهای معنوی و سن انجام شد. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه‌ی آماری شامل کلیه‌ی دانشجویان دانشگاه‌های هرمزگان، شیراز، یزد و یاسوج در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بود که تعداد ۳۱۰ (۲۰۵ دختر و ۱۰۵ پسر) دانشجوی مجرد از این جامعه به روش در دسترس انتخاب و از این افراد خواسته شد به پرسشنامه رغبت‌سنج ازدواج نسخه‌ی دانشجویی (پرساد)، پرسشنامه‌ی امید به زندگی اشنایدر و پرسشنامه‌ی پایبندی مذهبی (آتکینز، ۲۰۰۷) پاسخ دهند. داده‌های به دست آمده با استفاده از رگرسیون، ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل واریانس تحلیل شد. نتایج نشان داد که میانگین سنی ۲۵ سال بهترین سن ازدواج از دیدگاه شرکت‌کنندگان در پژوهش بود و حدود ۵۰ درصد از شرکت‌کنندگان سن بین ۲۵ تا ۳۰ سال را سن مناسب ازدواج می‌دانستند. همچنین نتایج رگرسیون نشان داد که متغیرهای باورهای معنوی و سن توانسته‌اند تا حد کمی رغبت به ازدواج را پیش‌بینی کنند اما متغیر امید به زندگی نتوانست رغبت به ازدواج را پیش‌بینی کند. هم چنین نتایج نشان داد بین مردان و زنان از نظر رغبت به ازدواج تفاوت معناداری وجود دارد و مردان رغبت بیشتری به ازدواج دارند.

واژگان کلیدی: رغبت به ازدواج، امید به زندگی، باورهای معنوی

Desire for Marriage in Students based on Life expectancy and Spritual beliefs

The aim of this study was to predict the desire for marriage in students based on life expectancy, Spritual beliefs and age. The research method was descriptive-correlational. The statistical population included all students of Hormozgan, Shiraz, Yazd and Yasuj universities in the academic year 1399-1400. A total of 310 (205 girls and 105 boys) single students from this community were selected by avilable sampling method and were asked to answer the Student Prescription Marriage Desire Questionnaire, Schneider Life expectancy Questionnaire, and the Religious Adherence Questionnaire (Atkins, 2007). Data were analyzed using regression, Pearson correlation coefficient and analysis of variance. The results showed that the average age of 25 years was the best age for marriage from the perspective of the participants in the study and about 50% of the participants considered the age between 25 to 30 years to be the appropriate age for marriage. The regression results also showed that the variables of Spritual beliefs and age could predict some extent the desire for marriage, but the variable of life expectancy could not predict the desire for marriage. The results also showed that there is a significant difference between men and women in terms of desire to marry and men are more willing to marry.

Keywords: Mrrriage desire, Life expectancy, Spritual beliefs

مقدمه

یکی از مهم‌ترین تصمیمات زندگی هر فرد انتخاب همسر و شریک زناشویی است. هر فرد به دلایل بسیاری مانند عشق، شادی، داشتن همراه و همدم، داشتن فرزند، جاذبه جسمانی و یا تمایل به فرار از یک وضعیت ناشاد و ناراضی، ازدواج می‌کند (رآو، ۲۰۱۷). بر اساس نتایج مطالعات انجام شده، سن ازدواج در ایالات متحده‌ی آمریکا از اواسط دهه‌ی ۱۹۶۰ به طرز آشکاری در بین جامعه

افزایش یافت، بدین صورت که نسبت افراد ازدواج کرده در این کشور در سال ۱۹۶۰ برابر با ۷۸ درصد بود که در سال ۲۰۰۰ به ۵۲ درصد و در سال ۲۰۰۵ به کمتر از ۵۰ درصد کاهش یافت (طاهری و همکاران، ۱۳۹۷). در جامعه‌ی ایران نیز ازدواج جوانان به یکی از چالش‌های اصلی مبدل شده است و واقعیت‌های موجود در جامعه نشان می‌دهد که از میزان رغبت جوانان به ازدواج کاسته شده و تأخیر در ازدواج، در حال تبدیل شدن به یک شیوه و امتیاز اجتماعی است (محمدی سیف و عارف، ۱۳۹۴). مطالعات انجام شده در ایران نشان می‌دهد که جوانان به دلایل مختلفی از ازدواج دوری می‌کنند و پدیده تأخیر در سن ازدواج نه به عنوان یک مسئله‌ی شخصی، بلکه به عنوان یک مسئله‌ی اجتماعی نمود یافته است (جعفریان و لبافی، ۱۳۹۷). در جامعه‌ی جوان ایرانی موضوعات مرتبط با حیطة جوانان مسئله‌ای اجتماعی تلقی می‌شود، زیرا حدود یک سوم جامعه‌ی کشور ایران، یعنی بیش از ۲۴ میلیون نفر را جمعیت جوان ۲۰ تا ۳۵ ساله تشکیل می‌دهند که تأثیر بسزایی در مهم‌ترین نهاد جامعه، یعنی خانواده دارند (آقاسی و فلاح مین باشی، ۱۳۹۴). در واقع جوانان بالاخص دانشجویان در هر کشوری یکی از گروه‌های جمعیتی مهم محسوب می‌شوند، به گونه‌ای که طی چند دهه گذشته تمرکز برنامه‌ها، سیاست‌ها و فعالیت‌های پژوهشی در راستای کمک به توانمندسازی این گروه بوده است (کرنال و همکاران، ۲۰۱۶). با وجود اهمیت ازدواج در جوانان بررسی الگوی سنی ازدواج در ایران، حکایت از افت و خیزهایی طی نیم قرن اخیر دارد. میانگین سن در اولین ازدواج زنان از ۱۸/۴ سال در سال ۱۳۴۵ به ۲۳/۴ سال در سال ۱۳۹۰ افزایش یافته و در سال ۱۳۹۵ با اندکی کاهش به ۲۳ سال رسیده است. این شاخص، در میان زنان از سال ۱۳۴۵ تا ۱۳۹۰ همواره افزایشی بود و در سال ۱۳۹۵ کاهشی شد. اما برای مردان، این شاخص به ۲۶/۷ سال در سال ۱۳۹۰ و در سال ۱۳۹۵ به ۲۷/۴ سال رسید و به روند افزایشی خود ادامه داد. همچنین بر اساس داده‌های سالنامه‌ی آماری شهر تهران در سال ۱۳۹۷، میانگین سن ازدواج در میان جوانان به شکل قابل توجهی افزایش یافته به طوری که در دختران، میانگین سن ازدواج به ۲۷ و در پسران به ۳۰/۶ رسیده است (زارع و همکاران، ۱۳۹۹). ازدواج از ۸۷۴،۷۹۲ مورد در سال ۱۳۹۰ به ۶۸۵،۳۵۲ مورد در سال ۱۳۹۴ بوده و در ۹ ماه سال ۱۳۹۵ این رقم به ۵۲۷،۳۸۰ نزول کرده است (تاج بخش و نصیری، ۱۴۰۰).

علاوه بر عوامل اجتماعی و اقتصادی تأثیرگذار بر رغبت جوانان به ازدواج یک عامل روان‌شناختی احتمالی موثر، امید به زندگی است. امید به زندگی به عنوان پیش‌بین بهزیستی ذهنی در نظر گرفته می‌شود (وونگ و لیم، ۲۰۰۹). امید به طور کلی به عنوان توانایی تعیین اهداف، ایجاد روش‌هایی برای رسیدن به آن اهداف و داشتن انگیزه (اختیار) برای تحقق آن‌ها تعریف می‌شود. به گفته شنایدر (۲۰۰۲)، امید یک الگوی فکری عمدتاً شناختی شامل دو بعد عاملیت و تفکر است و نیز عزم راسخ افراد برای دستیابی به

1. Crandall, VanderEnde, Cheong, Dodell & Yount,

2. Wong & Lim

اهدافی است که برای تدوین یک استراتژی هدفمند نیاز به صرف انرژی ذهنی دارند. از این رو، افراد امیدوار همچنان در پیگیری اهداف خود و انجام اقدامات موثر حتی در هنگام مواجهه با سختی‌ها پایدار دیده می‌شوند. امید همچنین یک منبع قدرتمند در ایجاد انعطاف‌پذیری و مدیریت موقعیت‌های استرس‌زا می‌باشد (پلگینگ و همکاران^۱، ۲۰۲۰؛ هانسن و همکاران^۲، ۲۰۲۰؛ مونز و همکاران^۳، ۲۰۲۰؛ جنک و آرسلان^۴، ۲۰۲۱).

دینداری (پابندی مذهبی)، یکی دیگر از متغیرهایی است که می‌تواند به عنوان عامل احتمالی پیش‌بین رغبت به ازدواج جوانان در نظر گرفته شود. دین به عنوان سیستم اعتقادی سازمان‌یافته‌ای تعریف شده که شامل مجموعه‌ای از آیین، رسوم و اعمال می‌باشد که تعیین می‌کند، افراد چگونه به تجارب زندگی پاسخ دهند (زولینگ و همکاران^۵، ۲۰۰۶). عبدالله پور و همکاران (۱۳۹۰)، در مطالعه‌ای به بررسی رابطه بین دینداری با رضایت از زندگی در بین دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی تبریز پرداختند. نتایج نشان داد که رضایت از زندگی با دینداری همبستگی مثبت معناداری دارد و ابعاد نگرش مذهبی به صورت معناداری توان پیش‌بینی تغییرات رضایت زندگی را دارند. نتایج مطالعه‌ی نیکخواه و همکاران (۱۳۹۶)، نشان داد بین دینداری با نوع نگرش به ازدواج، رابطه وجود دارد. اکبری‌امرغان و عبدیوسفخانی (۱۳۹۴)، به بررسی رابطه بین پابندی مذهبی و رضایت از زندگی در دانشجویان متأهل دانشگاه آزاد اسلامی واحد قوچان پرداخت. یافته‌های بدست آمده نشان داد، رابطه‌ی مستقیم و معناداری بین پابندی مذهبی و رضایت از زندگی وجود دارد. نتایج پژوهش ماسلکو و کوبزانسکی^۶ (۲۰۰۶)، نشان داد، باورهای دینی و پابندی به مذهب با سلامت روانی و جسمی در ارتباط است. بزینسکی و همکاران^۷ (۲۰۱۳)، نتیجه گرفتند که رابطه‌ی مثبتی بین دینداری و کیفیت زندگی وجود دارد، با افزایش سطح معنویت، کیفیت زندگی افزایش می‌یابد. همچنین پیرس و همکاران^۸ (۲۰۱۹)، بیان داشتند که پابندی مذهبی جوانان با نتایج سودمند ارتباط مثبت و با نتایج مخرب ارتباط منفی دارد. مشارکت مکرر فرد در مناسک مذهبی و اهمیت زیاد به هویت دینی خود، بطور متوسط با بزهکاری کمتری مرتبط است. یافته‌های مطالعه‌ی گودمن و دولاهیت^۹ (۲۰۰۴) و دولاهیت و لامبرت^{۱۰} (۲۰۰۷)، بیانگر این امر است که برخورداری از ارزش‌های دینی، پیش‌بین موفقیت در ازدواج و ثبات رابطه می‌باشد.

---

1. Pleeging, Burger & Van Exel

2. Hansen, Lees, Kapiga, Seeley & Barnett

3. Munoz, Hanks & Hellman

4. Genç & Arslan

5. Zulling, Ward & Horn

6. Maselko & Kubzansky

7. Basiński, Stefaniak, Stadnyk, Sheikh & Vingerhoets.

8. Pearce, Uecker & Denton

9. Goodman

10. Dollahite & Lambert

دماریس و همکاران^۱(۲۰۱۰)، در مطالعه‌ی خود دریافتند که داشتن باورهای مذهبی و پایبندی به آن‌ها، همبستگی مثبتی با رضایت زناشویی دارد.

روش

جامعه، نمونه و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری این پژوهش، شامل کلیه دانشجویان دانشگاه‌های هرمزگان، شیراز، یزد و یاسوج در سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بود که تعداد ۳۱۰ (۲۰۵ دختر و ۱۰۵ پسر) دانشجوی مجرد از این جامعه به روش در دسترس انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز در این پژوهش به دلیل شرایط حاصل از بیماری کرونا، پرسشنامه‌ها به صورت آنلاین طراحی و لینک آن به همراه توضیحات مختصری در رابطه با نحوه‌ی پاسخ‌گویی، هدف پژوهش و ضرورت همکاری صادقانه، از طریق فضای مجازی (اینستاگرام و تلگرام) در اختیار دانشجویان دانشگاه‌های هرمزگان، شیراز، یزد و یاسوج قرار گرفت.

الف). پرسشنامه رغبت‌سنج ازدواج نسخه دانشجویی (پرساد)

این پرسشنامه توسط حیدری و همکاران(۱۳۸۲)، ساخته شده و شامل ۲۳ سؤال ۵ گزینه‌ای و یک سؤال اضافی برای سن طلایی ازدواج است. این پرسشنامه این پرسشنامه دارای چهار عامل می باشد. این چهار عامل عبارت است از ۱- بازخورد نسبت به ازدواج ۲- آمادگی و تمایل برای ازدواج ۳- نگرش نسبت به پیامدهای ازدواج ۴- موانع ازدواج. روایی محتوای آن توسط متخصصان تأیید، و اعتبار آن از طریق باز آزمایی ($r=0/77$) و همسانی درونی آلفای کرونباخ $0/92$ محاسبه شده است (حیدری و همکاران، ۱۳۸۲). در پژوهش جهان‌بخشی و کلانترکوشه(۱۳۹۱)، ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه $0/75$ محاسبه گردید. در پژوهش نعیمی و همکاران(۱۳۹۴)، نیز ضریب آلفای کرونباخ برای نمره کل این پرسشنامه $0/78$ محاسبه شد. همچنین، ضریب پایایی این پرسشنامه در پژوهش پهلوان‌زاده و همکاران(۱۳۹۸)، $0/89$ به دست آمد.

ب). پرسشنامه پایبندی مذهبی (دینداری)

پرسشنامه پایبندی مذهبی (دینداری) اتکینز و هاودون(۲۰۰۷)، این پرسشنامه ۱۵ سؤال دارد که دو زیرمقیاس دینداری عمومی و توسل به نیروی مافوق بشری(خداوند) را مورد سنجش قرار می‌دهد. از این پانزده سؤال، یازده سؤال به پایبندی مذهبی و

چهار سؤال به باور یا توسل به نیروی مافوق بشری اختصاص دارد و براساس مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت (کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) پاسخ داده می‌شود و سؤالات، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. تحلیل عاملی اکتشافی و تأییدی که اتکنیز و هاودون انجام دادند، این دو عامل را تأیید کرده است (۲۰۰۷). ضریب پایایی این پرسشنامه برای دینداری عمومی و توسل به نیروی مافوق بشری به ترتیب ۰/۷۲ و ۰/۷۱ به دست آمده است. صحت روایی ایرانی این آزمون در مقاله‌ی رابطه‌ی اعتماد بین فردی، خودکارآمدی، پایبندی مذهبی و بخشش با باورهای دنیای عادلانه مورد سنجش قرار گرفت (گلپور، ۱۳۸۹). در پژوهش صدری دمیچی و صمدی‌فرد (۱۳۹۷)، ضریب پایایی به روش آلفای کرونباخ برای زیرمقیاس‌های دینداری عمومی و توسل به خدا به ترتیب ۰/۷۴ و ۰/۷۶ به دست آمد.

ج. پرسشنامه امید شنایدر

این پرسشنامه توسط شنایدر و همکاران (۱۹۹۱)، تهیه شده است و دارای ۱۲ سوال بوده، هدف آن ارزیابی میزان امید به زندگی در افراد می‌باشد. شیوه نمره‌گذاری آن براساس طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای است. این پرسشنامه برای افراد ۱۵ سال به بالا طراحی شده است (ثناگوی محور و همکاران، ۱۳۹۹). از این عبارات، ۴ عبارت برای سنجش تفکر عاملی (سؤالات، ۲، ۹، ۱۰ و ۱۲)، ۴ عبارت برای سنجش تفکر راهبردی (سؤالات، ۱، ۴، ۷ و ۸)، ۴ عبارت انحرافی (سؤالات، ۳، ۵، ۶ و ۱۱) است. شنایدر و همکاران (۱۹۹۱)، همسانی درونی کل این مقیاس را از طریق آلفای کرونباخ بین ۰/۷۴ تا ۰/۸۴ به دست آوردند (کرمانی و همکاران، ۱۳۹۰). همچنین فلدمن و شنایدر (۲۰۰۵)، پایایی این مقیاس را به روش باز آزمایی برابر با ۰/۸۵ گزارش کردند (طجری و همکاران، ۱۳۹۹). در پژوهش ویتولیت و همکاران (۲۰۱۸)، ضریب پایایی با استفاده از آلفای کرونباخ آن ۰/۸۶ گزارش شده است. حکیمی و همکاران (۱۳۹۹)، همسانی درونی مقیاس از طریق آلفای کرونباخ ۰/۸۴ گزارش شده است. در پژوهش طهماسبی‌پور و رفیعی‌یزد (۱۳۹۶)، پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۴ محاسبه شد. میزان ثبات درونی پرسشنامه امید به زندگی با استفاده از آلفای کرونباخ در تحقیق ندایی و عین علی هرموشی (۱۳۹۹)، ۰/۷۵ به دست آمد.

یافته‌ها

توصیفی

براساس نتایج بدست آمده میانگین سنی شرکت کنندگان در پژوهش ۲۲/۳۸ سال با انحراف استاندارد ۳/۸۷ بود. همچنین دامنه سنی شرکت کنندگان از ۱۸ تا ۴۱ سال بود.

۶۶ درصد از شرکت کنندگان، مرد و ۳۴ درصد زن بودند.

یکی از سؤالات پژوهش این بود که مناسب تر سن ازدواج چه سنی است؟ میانگین سنی مطرح شده توسط شرکت کنندگان در پژوهش ۲۶/۳۳ سال با انحراف استاندارد ۱۰/۸۲ بود. همچنین ۲۵/۲ درصد از شرکت کنندگان سن ۲۵ سالگی را مناسب ترین سن ازدواج دانسته بودند و پس از آن ۱۱/۳ درصد سن ۲۸ و ۱۱/۳ درصد هم سن ۳۰ سالگی را مناسب ترین سن ازدواج پیشنهاد کرده بودند.

جدول ۱ هم میانگین متغیرهای پژوهش را نشان می دهد.

جدول ۱ میانگین و انحراف استاندارد متغیرها

متغیر	میانگین	انحراف استاندارد
رغبت به ازدواج	۶۹/۹۸	۸
امید	۴۴/۸۸	۴/۶۴
باورهای معنوی	۵۲/۶۹	۷/۹۴
سن	۲۲/۳۹	۳/۸۸

جدول ۲ خلاصه مدل رگرسیونی

مرحله	R	مجذور R	مجذور R تعدیل شده	خطای استاندارد برآورد
۱ سن، امید به زندگی و	۰/۲۲۵	۰/۰۵۱	۰/۰۴۱	۷/۸۳

باورهای
معنوی

همان طور که جدول ۲ نشان می دهد، متغیرهای سن، امید به زندگی و پایبندی مذهبی با همبستگی حدود ۲۲ درصد ۰,۰۵۱ از واریانس میزان رغبت به ازدواج را توانسته اند تبیین کنند.

برای این که مشخص شود آیا ضرایب همستگی و ضرایب تعیین معنادار هستند، از آزمون F استفاده شده است که نتایج آن در جدول ۳ ارائه گردیده است.

جدول ۳ نتایج آزمون F برای بررسی معنادار بودن معادله رگرسیونی

مدل	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	معنی داری
رگرسیون	۹۹۱/۴۱۶	۳	۳۳۰/۴۷۲	۵/۳۸۴	۰/۰۰۱
باقیمانده	۴۲۴/۱۸۵۳۷	۳۰۲	۶۱/۳۸۲		
کل	۱۹۵۲۸/۸۴۰	۳۰۵			

همان طور که جدول ۳ نشان می دهد، واریانس تبیین شده در سطح ۰/۰۰۰۱ معنادار است.

جدول ۴ ضرایب رگرسیون

ضرایب استاندارد نشده
ضرایب استاندارد

مدل	B	خطای استاندارد	T	معنی داری
ثابت	۵۰/۹۱۸	۵/۴۰۳	۹/۴۲۴	۰/۰۰۰

امید	۰/۰۷۵	۰/۱۰۳	۰/۰۴۳	۰/۷۲۲	۰/۴۷۱
باورهای معنوی	۰/۱۸۰	۰/۰۶۱	۰/۱۷۹	۲/۹۵۷	۰/۰۰۳
سن	۰/۲۷۷	۰/۱۱۷	۰/۱۳۴	۲/۳۶۳	۰/۰۱۹

براساس جدول ۴ میزان پیش بینی متغیرهای پایبندی مذهبی و سن شرکت کنندگان معنادار می باشد و متغیر امید به زندگی معنادار نمی باشد. همچنین برای اینکه مشخص شود آیا بین زنان و مردان از نظر میزان رغبت به ازدواج، امید به زندگی و پایبندی مذهبی تفاوت معناداری وجود دارد یا خیر، از تحلیل واریانس یک عاملی استفاده شد.

جدول ۵ میانگین و انحراف استاندارد میزان رغبت به ازدواج، امید به زندگی و پایبندی مذهبی به تفکیک جنسیت

متغیر	جنسیت	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد
رغبت به ازدواج	مرد	۱۰۵	۷۲/۸۰۰	۷/۲۸
	زن	۲۰۵	۶۸/۵۹	۷/۹۷
امید به زندگی	مرد	۱۰۴	۴۵/۳۳	۴/۶۵
	زن	۲۰۵	۴۴/۶۴	۴/۶۲
باورهای معنوی	مرد	۱۰۴	۵۱/۵۵	۸/۳۹
	زن	۲۰۵	۵۳/۲۹	۷/۶۲

جدول ۷ نتایج تحلیل واریانس

متغیر	منبع تغییرات	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	معنی داری
بین گروهی	۱۲۳۰/۵۳۹	۱	۱۲۳۰/۵۳۹	۲۰/۵۰۴	۰/۰۰۰	

۶۰/۰۱۴			۳۰.۸	۱۸۴۸/۳۸۰	درون گروهی	رغبت به ازدواج
			۳۰.۹	۱۹۷۱۴/۹۱۹	کل	
۰/۲۱۲	۱/۵۶۶	۳۳/۵۶۹	۱	۳۳/۵۶۹	بین گروهی	امید به زندگی
		۲۱/۴۴۱	۳۰.۷	۶۵۸۲/۵۰۹	درون گروهی	
			۳۰.۸	۶۶۱۶/۰۷۸	کل	
۰/۰۶۷	۳/۳۷۶	۲۱۰/۰۰۲	۱	۲۱۰/۰۰۲	بین گروهی	باورهای معنوی
		۶۲/۲۰۳	۳۰.۷	۱۹۰۹۶/۱۹۹	درون گروهی	
			۳۰.۸	۱۹۳۰۶/۲۰۱	کل	

بر اساس نتایج حاصل از تحلیل واریانس ارائه شده در جدول ۶، بین میزان رغبت به ازدواج زنان و مردان تفاوت معناداری وجود دارد و میانگین نمرات مردان (۷۲/۸) بالاتر از میانگین نمرات زنان (۶۸/۵۹) می باشد. اما در زمینه متغیر امید به زندگی و باورهای معنوی تفاوت معناداری بین دو گروه به دست نیامد.

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با هدف پیش‌بینی میزان رغبت به ازدواج در دانشجویان بر اساس امید به زندگی و باورهای معنوی انجام شد. در جامعه‌ی ایران ازدواج جوانان به یکی از چالش‌های اصلی مبدل شده است و واقعیت‌های موجود در جامعه نشان می‌دهد که از میزان رغبت جوانان به ازدواج کاسته شده و تأخیر در ازدواج، در حال تبدیل شدن به یک شیوه و امتیاز اجتماعی است (محمدی سیف و عارف، ۱۳۹۴). مطالعات انجام شده در ایران نشان می‌دهد که جوانان به دلایل مختلفی از ازدواج دوری می‌کنند و پدیده تأخیر در سن ازدواج نه به عنوان یک مسئله‌ی شخصی، بلکه به عنوان یک مسئله‌ی اجتماعی نمود یافته است (جعفریان و لبافی، ۱۳۹۷). در واقع، زیست مجردی جوانان به عنوان یک پدیده‌ی جدید و گسترده در نقاط مختلف جهان در حال افزایش است (پارک و همکاران، ۲۰۲۰ و هیماوان و همکاران، ۲۰۱۸).

بر اساس نتایج پژوهش حاضر، حدود ۵۰ درصد از شرکت کنندگان، سن مناسب ازدواج را ۲۵ سال و بالاتر گزارش کرده بودند که همگام با نتایج پژوهش‌های داخلی و بین‌المللی است و نشان می‌دهد سن مناسب ازدواج از نگاه جوانان، اواخر دهه سوم

زندگی است. همچنین، براساس نتایج رگرسیون، سن و باورهای توانستند میزان رغبت به ازدواج را پیش بینی کنند اما متغیر امید به زندگی نتوانست میزان رغبت به ازدواج را پیش بینی کند.

در همین راستا بین رغبت به ازدواج زنان و مردان تفاوت معناداری بدست آمد و مردان میزان رغبت بیشتری به ازدواج نشان دادند تا زنان اما در متغیرهای امید به زندگی و پایبندی مذهبی تفاوتی بین دو جنس وجود نداشت. این یافته با نتایج مطالعه‌ی نیکخواه و همکاران (۱۳۹۶) که نشان داد بین دینداری با نوع نگرش به ازدواج، رابطه وجود دارد همسو می باشد. همچنین با یافته های پژوهش اکبری امرغان و عبدی وسفخانی (۱۳۹۴) که گزارش کردند که رابطه‌ی مستقیم و معناداری بین باورهای معنوی و رضایت از زندگی وجود دارد، همسو می باشد. اما از سوی دیگر به نظر می رسد امید به زندگی نقشی در رغبت به ازدواج نداشته باشد و در عوض پس از ازدواج در رضایت از زندگی تأثیر دارد و پژوهش ها مؤید این مطلب است. به عنوان مثال پژوهش گلکاری و پورشافعی (۱۳۹۷)، نشان داد که بین مؤلفه‌های امید به زندگی (رابطه‌ی اجتماعی، تحصیل، رابطه‌ی عاشقانه، رابطه‌ی خانوادگی، زندگی کاری و اوقات فراغت) با رضایت از زندگی زناشویی زنان رابطه‌ی مثبت معنادار وجود دارد. همچنین، کمری سنقرآبادی و فتح‌آبادی (۱۳۹۱)، با پژوهشی که بر روی دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی انجام دادند، نشان دادند که امید به زندگی و جهت‌گیری مذهبی می‌توانند میزان رضایت از زندگی را تبیین کنند.

یافته جالب دیگر این پژوهش، میزان رغبت به ازدواج بالاتر در مردان بود. به نظر می رسد با توجه به میل به مدارج تحصیلی بالاتر در خانمها که در کنکور و پذیرش دانشگاهها نمود پیدا کرده است و به تبع آن میل به اشتغال و داشتن درآمد مستقل، رغبت ازدواج زنان را کاهش داده است.

منابع

- آقاسی، محمد و فلاح‌مین‌باشی، فاطمه. (۱۳۹۴). نگرش جوانان ایرانی به ازدواج، انتخاب همسر و تشکیل خانواده. ویژه‌نامه پژوهش‌نامه زنان، پژوهش‌گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی. ۱(۱): ۱-۲۱.
- پهلوان‌زاده، فرشاد؛ تقی‌یار، زهرا؛ رفاهی، ژاله. (۱۳۹۸). بررسی اثربخشی مهارت حل تعارض بر رغبت و تمایل به ازدواج و ابعاد آن. زن و مطالعات خانواده. سال ۱۲، شماره ۴۵. صفحات ۲۰-۴۳.
- تاج‌بخش، غلامرضا و نصیری، محمد (۱۴۰۰). رابطه‌ی متغیرهای اقتصادی و افزایش سن ازدواج با رویکرد سیاست‌های کلی جمعیت. فصل‌نامه سیاست‌های راهبردی و کلان. ۱(۱): ۸۲-۱۰۳.
- ثناگوی‌محور، غلامرضا؛ شیرازی، محمود، میرشریف‌الدین، علیرضا و میری‌قلعه‌نو، زهرا. (۱۳۹۹). تاثیر آموزش بهزیستی روان‌شناختی بر امید به زندگی، بهزیستی روان‌شناختی و اضطراب اجتماعی در مادران دانش‌آموزان کم‌توان ذهنی. مجله روانشناسی اجتماعی. ۱۴(۵۶): ۱۳-۲۲.
- جعفریان، مجید و لبافی، سمیه (۱۳۹۷). آسیب‌شناسی انتخاب همسر در شهر اصفهان. زن و مطالعات خانواده. ۱۱(۴۲): ۷۱-۸۹.
- جهان‌بخشی، زهرا و کلانترکوشه، سید محمد. (۱۳۹۱). رابطه ابعاد طرحواره‌های ناسازگار اولیه و تمایز یافتگی با رغبت به ازدواج در دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علامه. فصل‌نامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده. سال ۲، شماره ۲. صفحات ۲۳۴-۲۵۴.

حکیمی، علیرضا؛ خسروپور، فرشید و خجسته چترودی، سعیده. (۱۳۹۹). بررسی ارتباط بین نگرش مذهبی و مثبت‌گرایی با امید به زندگی در بیماران بستری در بیمارستان‌های شهر کرمان در سال ۱۳۹۸: نقش میانجی‌گری سرسختی روان‌شناختی و استرس ادراک شده: یک مطالعه توصیفی. *مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان*. دوره ۲۰، شماره ۱. ۲۳-۳۶.

زارع، بیژن؛ سراج‌زاده، سیدحسین؛ حبیب پورکتابی، کرم و مداحی، جواد. (۱۳۹۹). زیست‌مجردی جوانان: مسئله‌ای اجتماعی-فرهنگی (رویکردی تحلیلی مبتنی بر آرای زنان بودریار و ریچارد سنیت). *مسائل اجتماعی ایران* ۱۱(۲): ۹۷-۱۲۳.

طاهری، زهرا؛ مهربانی، مرضیه و قاسمی پور، مریم. (۱۳۹۷). بررسی موانع ازدواج از دیدگاه دانشجویان دانشگاه ایلام در سال تحصیلی ۱۳۹۵. *فصلنامه علمی-ترویجی فرهنگ ایلام*. ۱۹(۶۰): ۱۸۱-۲۰۶.

طجری، مریم؛ کریمی، جواد و گودرزی، کوروش. (۱۳۹۹). اثر بخشی زوج درمانی به روش شناختی-رفتاری بر امید به زندگی و شفقت به خود در زوجین متقاضی طلاق. *پژوهش نامه زنان، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی*. ۱۱(۱): ۱-۲۰.

طهماسبی پور، نجف و رفیعی‌یزد، زهرا. (۱۳۹۶). تحلیل جامعه‌شناختی میزان امید به زندگی دانش آموزان بر اساس هوش معنوی. *فصل‌نامه علمی-پژوهشی علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر*. ۱۱(۴): ۲۸۷-۳۰۴.

عبدالله پور، نازی؛ مهدوی‌اقدام، میرسیدروح الله؛ قلی‌زاده، حسین و علی‌اشرفی‌زکی، زینب. (۱۳۹۰). رابطه‌ی بین دینداری با رضایت از زندگی در بین دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی تبریز. *دوفصل‌نامه علمی-پژوهشی تربیت اسلامی*. ۶(۱۲): ۱۴۱-۱۵۳.

کرمانی، زهرا؛ خداپناهی، محمدکریم و حیدری، محمود. (۱۳۹۰). ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس امید اسنایدنر. *فصل‌نامه روان‌شناسی کاربردی*. ۵(۳): ۷-۲۳.

کمری‌سنقرآبادی، سامان و فتح‌آبادی، جلیل. (۱۳۹۱). بررسی نقش جهت‌گیری مذهبی و امید به زندگی در میزان رضایت از زندگی. *فصل‌نامه پژوهش‌های نوین روان‌شناختی*. ۷(۲۸): ۱۵۹-۱۷۸.

گلکاری، سمیه و پورشافعی، هادی. (۱۳۹۷). نقش پیش‌بینی‌کننده‌ی امید به زندگی در رضایت از زندگی زناشویی زنان شهر بیرجند. *فصل‌نامه علمی-ترویجی مطالعات فرهنگی-اجتماعی خراسان*. ۱۳(۲): ۱۵۳-۱۷۵.

محمدی‌سیف، معصومه و محمد، عارف. (۱۳۹۴). آسیب‌شناسی تأخیر در سن ازدواج جوانان ایرانی (شناسایی و بررسی مهم‌ترین عوامل فردی، خانوادگی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی). *مهندسی فرهنگی*. ۱۰(۸۶): ۷۴-۸۹.

ندایی، طاهره و عین‌علی‌هرموشی، زهرا. (۱۳۹۹). مدل‌یابی انواع فعالیت‌های بدنی بر کیفیت زندگی، امید به زندگی و رضایت از زندگی دبیران زن؛ مطالعه موردی شهر قم. *مجله آموزش و سلامت جامعه*. ۷(۳): ۲۱۳-۲۲۰.

نعیمی، قادر؛ پیرساقی، فهیمه و عربزاده، مهدی. (۱۳۹۴). بررسی رابطه ساختاری سلامت خانواده اصلی، طر حواره هیجانی، نظم‌دهی هیجان با رغبت به ازدواج در دانشجویان با نقش واسطه‌گری تمایز یافتگی خود. *فصل‌نامه فرهنگی-تربیتی زنان و خانواده*. ۱۰(۳۳): ۴۳-۶۴.

نیکخواه، هدایت‌اله؛ فانی، مریم و اصغرپورماسوله. (۱۳۹۶). سنجش نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج و عوامل مؤثر در آن. *جامعه‌شناسی کاربردی*. ۲۸(۶۷): ۹۹-۱۲۲.

- Basiński, A., Stefaniak, T., Stadnyk, M., Sheikh, A., & Vingerhoets, A. J. (2013). Influence of religiosity on the quality of life and on pain intensity in chronic pancreatitis patients after neurolytic celiac plexus block: Case-controlled study. *Journal of Religion and Health*, 52(1), 276-284.
- DeMaris, A., Mahoney, A., & Pargament, K. I. (2010). Sanctification of marriage and general religiousness as buffers of the effects of marital inequity. *Journal of family Issues*, 31(10), 1255-1278.
- Dollahite, D. C., & Lambert, N. M. (2007). Forsaking all others: How religious involvement promotes marital fidelity in Christian, Jewish, and Muslim couples. *Review of Religious Research*, 290-307.
- Goodman, M. A. (2004). *How religious couples perceive the influence of God in their marriage*. Brigham Young University.
- Hansen, C. H., Lees, S., Kapiga, S., Seeley, J., & Barnett, T. (2020). Measuring hope amongst Tanzanian women who participate in microfinance: An evaluation of the Snyder hope scale. *Global public health*, 15(3), 402-413.
- Maselko, J. & Kubzansky, L. D. (2006). Gender differences in religious practices, spiritual experiences and health: Results from the US General Social Survey. *Social Science & Medicine*, 62, 2848-2860.
- Park, Y., Impett, E. A., & MacDonald, G. (2020). Singles' Sexual Satisfaction is Associated with More Satisfaction with Singlehood and Less Interest in Marriage. *Personality and Social Psychology Bulletin*

- Pearce, L. D., Uecker, J. E., & Denton, M. L. (2019). Religion and adolescent outcomes: How and under what conditions religion matters. *Annual Review of Sociology, 45*, 201-222
- Snyder, C. R., Lopez, S.J. (2007). *Positive psychology: the scientific and practical explorations of human strengths*. New York: sage publication Inc.
- Snyder, C. R., Rand, K. L., & Sigmon, D. R. (2002). Hope theory. *Handbook of positive psychology*, 257-276.
- Snyder, C. R., Ritschel, L. A., Rand, K. L., & Berg, C. J. (2006). Balancing psychological assessments: Including strengths and hope in client reports. *Journal of clinical psychology, 62*(1), 33-46.
- Rao, S. L. (2017). Marital adjustment and depression among couples. *The international Journal of Indian psychology, 4*(2), 34-42.
- Willard, A. K., & Norenzayan, A. (2013). Cognitive biases explain religious belief, paranormal belief, and belief in life's purpose. *Cognition, 129*(2), 379-391.
- Wong, S. S., & Lim, T. (2009). Hope and optimism in Singaporean adolescents: contributions to depression and life satisfaction. *Personality and Individual Differences, 46*, 648-652.